

Nr 29.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stöd åt fiskerinäringen, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

Sedan riksdagens kamrar, första kammaren den 21 och andra kammaren den 28 april 1948, beslutat utan överläggning återremittera till utskottet dess utlåtande nr 17 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stöd åt fiskerinäringen m. m. jämte i ämnet väckta motioner, får utskottet anföra följande.

I årets statsverksproposition (bil. 30: kapitalbudgeten s. 16—17) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition rörande stödjande åtgärder på fiskerinäringens område, till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. beräkna ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 30 januari 1948 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 48, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

dels medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1949 må i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen förordade grunder anordnas reglering av priserna på saltvattensfisk,

dels godkänna, att i övrigt åtgärder till fiskerinäringens stödjande må vidtagas i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen angivits,

dels ock å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 under *Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Sammanfattning.

1. Utvecklingen inom fiskerinäringen under mellankrigsperioden och under de senaste åren ger vid handen, att ett statligt stöd till fisket är nödvändigt om icke inkomstnivån inom näringen skall bli oskäligt låg. Detta stöd bör på kort sikt inriktas på prisreglerande åtgärder samt på lång sikt på en omfattande rationalisering inom såväl själva fisket som inom fiskhandeln. Målsättningen för de statliga åtgärderna bör vara att ge fiskets utöware möjlighet att vid rationella produktionsförhållanden uppnå en med övriga befolkningsgrupper likvärd levnadsstandard.

2. För att förverkliga denna målsättning erfordras att den prisstödjande

och handelsreglerande verksamheten inom fisket fortsättes under de närmaste åren. I detta syfte föreslås dels att Kungl. Maj:t bemyndigas meddela särskilt bildad försäljningsförening ensamrätt att inom sitt verksamhetsområde handha förstahandsförsäljningen av all fisk eller visst fiskslag dels att nu gällande prisregleringssystem bibehålles efter i stort sett oförändrade grunder.

3. För att prisregleringarna skola kunna upprätthållas måste importen av fisk regleras. Enligt förenämnda förordning bemyndigas Kungl. Maj:t att uppta importavgift på såväl färsk som beredd fisk. En skärpning av importrestriktionerna bör däremot om möjligt undvikas.

4. Rationaliseringen av produktionen bör närmast gå ut på att förbättra fångstmetoderna och minska arbetsåtgången. Samtidigt bör ett bättre tillvaratagande av fångsterna för ernående av högre kvalitet på de ilandförda produkterna eftersträvas. Staten bör liksom hittills stödja denna verksamhet, bland annat genom lån ur fiskerilånefonden. Den i annat sammanhang föreslagna fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök bör genom en målmedveten undersöknings- och upplysningsverksamhet kunna bidra till denna rationaliserings genomförande.

5. Ett av de viktigaste medlen till förbättring av fiskarens förvärvsmöjligheter är att vidga marknaden för fiskets produkter, vilket bör kunna ske om konsumenterna erbjudas fisk av högre kvalitet och till jämnare priser än för närvarande. Rationaliseringen inom distributionen bör närmast ta sikte härpå. Den bör söka förbilliga distributionen, motverka spekulatjonen samt genomföra snabbare transporter och ändamålsenligare behandling och förvaring av fisk i distributionens alla led. I huvudsak komma strävandena i denna riktning att som hittills åvila fiskarens sammanslutningar. Staten bör härvid medverka bland annat genom att från det under Fonden för låneunderstöd anvisade anslaget till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. bevilja lån till åtgärder som äro ägnade att förbättra distributionen.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft sjuutton inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner (s. 17—18).

Kungl. Maj:ts författningsförslag är av följande lydelse:

F ö r s l a g

till

f ör o r d n i n g o m v i s s r e g l e r i n g a v h a n d e l n i n g e n m e d f i s k . m . m .

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Med fisk förstås i den förordning såväl färsk som frusen, kryddad, saltad, sockersaltad, torkad eller rökt fisk.

Vad i förordningen sägs om fisk skall även gälla räkor.

Med fiskare avses i förordningen endast svensk fiskare.

Om viss reglering av handeln med fisk.

2 §.

Hava fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, eller sammanslutningar av sådana fiskare ensamma eller tillsammans med personer eller företag, vilka idka handel med fisk, bildat ekonomisk förening för omhändertagande och försäljning av fisk, som ilandföres inom visst område, må föreningen, därest den finnes äga förutsättning för dylik verksamhet och omfatta tillräckligt antal fiskare, kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att såsom *auktoriserad producentförening* från fiskare för försäljning mottaga fisk, som ilandföres inom området. Tillståndet må begränsas att gälla allenast visst eller vissa slag av fisk. Fisk, som omfattas av sådant tillstånd, benämnes i det följande *handelsreglerad fisk*.

Den, som inom auktoriserad producentförenings område ilandför handelsreglerad fisk, må mot vederlag överlåta denna, förutom till producentföreningen, allenast till statens livsmedelskommission eller eljest i den ordning och under de villkor kommissionen bestämmer.

Auktoriserad producentförening är pliktig att enligt samma grunder, som gälla i fråga om medlems fångst, för försäljning mottaga handelsreglerad fisk, som inom föreningens område ilandföres av annan fiskare.

Är tillförseln av något slag av handelsreglerad fisk så riklig, att det kan antagas att en väsentlig del därav ej kan avsättas för konsumtion i färskt tillstånd, må producentförening efter medgivande av livsmedelskommissionen lämna fiskare, som mera regelbundet levererar till föreningen och för vilken fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, företräde till leverans.

I övrigt skall auktoriserad producentförening vid bedrivandet av sin verksamhet ställa sig till efterrättelse de ytterligare villkor, som kunna hava uppställts vid tillståndets beviljande, ävensom de särskilda föreskrifter, som livsmedelskommissionen kan komma att meddela.

Tillstånd, varom i första stycket förmäles, må av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av livsmedelskommissionen återkallas, då skäl därtill äro.

3 §.

I andra fall än i 2 § andra stycket avses må handelsreglerad fisk allenast i den ordning och under de villkor livsmedelskommissionen bestämmer mot vederlag överlåtas till återförsäljare i och för dennes rörelse eller till person eller företag, som använder fisk för yrkesmässig tillverkning eller beredning av varor till avsalu.

4 §.

Vid handel med fisk skall priset, där ej livsmedelskommissionen annat medgiver, angivas per viktenhet.

Om prisregleringsavgift å fisk.**5 §.**

För fisk, som ilandföres här i riket, skall, där fråga icke är om import, prisregleringsavgift upptagas i den utsträckning och med det belopp, som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, livsmedelskommissionen bestämmer.

Avgiften skall erläggas i samband med första försäljningen av fisken samt gäldas av köparen. För fisk, som annorledes än å kommunal fiskauktion försäljer för förbrukning i köparens hushåll, skall avgiften dock betalas av säljaren.

6 §.

Medel, som inflyta genom upptagande av prisregleringsavgift, skola enligt livsmedelskommissionens bestämmande användas för reglering av priset å fisk.

7 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, livsmedelskommissionen må, där så finnes erforderligt för att reglera priset å fisk, förordna, att prisregleringsavgift skall upptagas jämväl för fisk, som importeras till riket. Avgiften skall erläggas i samband med införseln.

8 §.

Prisregleringsavgift skall inbetalas till livsmedelskommissionen i den ordning kommissionen bestämmer. Kommunal fiskhamnsförvaltning skall vara skyldig att, om kommissionen så föreskriver, uppbära och till kommissionen redovisa dylik avgift.

Inbetalas icke prisregleringsavgiften i föreskriven ordning, må avgiften på framställning av livsmedelskommissionen omedelbart utmätas med det belopp, vartill kommissionen efter verkställd undersökning fastställer den samma.

Då särskilda skäl därtill äro, må kommissionen jämväl meddela den avgiftpliktige förbud att tills vidare, till dess avgiften guldits, bedriva sådan verksamhet, som enligt 5 och 7 §§ medför skyldighet att erlägga prisregleringsavgift.

Antecknings- och uppgiftsskyldighet.**10 §.**

En var, som yrkesmässigt försäljer handelsreglerad fisk eller som använder sådan fisk för yrkesmässig tillverkning eller beredning av varor till avsalu, så ock en var som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlägga prisregleringsavgift, skall vara skyldig att, i den utsträckning livsmedelskommissionen föreskriver och i enlighet med de närmare anvisningar kommissionen meddelar, föra sådana anteckningar angående rörelsen,

som erfordras för kontroll av handelsregleringen eller över att prisregleringsavgift behörigen erlägges.

Det åligger därjämte näringsidkare, som avses i första stycket, *dels* att på anfordran tillhandahålla kommissionen eller dess ombud nämnda anteckningar och förda handelsböcker med därtill hörande handlingar ävensom de övriga uppgifter angående rörelsen kommissionen föreskriver, *dels* att i den utsträckning kommissionen bestämmer och i enlighet med de närmare anvisningar kommissionen meddelar till kommissionen eller dess ombud lämna regelbundna uppgifter angående rörelsen.

Ansvarsbestämmelser m. m.

11 §.

Överlåter någon fisk i strid mot vad i 2 § andra stycket eller i 3 § är stadgat,

eller bryter någon mot vad i 2 § tredje stycket stadgats eller mot villkor, som föreskrivits jämlikt 2 § för tillgodonjutande av tillstånd som där avses,

eller överträder någon sådana särskilda föreskrifter, som jämlikt 2 § meddelats av livsmedelskommissionen för auktoriserade producentföreningar.

eller bryter någon mot vad i 4 § stadgats,
straffes med dagsböter.

12 §.

Den som bryter mot förbud, varom i 9 § andra stycket förmäles, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Underlåter någon att i anteckningar, varom i 10 § första stycket förmäles, införa uppgift, som bort där införas, straffes, där underlåtenheten är uppsåtlig, med dagsböter eller fängelse i högst sex månader samt eljest med dagsböter.

Inför någon oriktig uppgift i sådana anteckningar, som nyss nämnts,
eller lämnar någon oriktig uppgift vid fullgörande av uppgiftskyldighet, varom i 10 § andra stycket förmäles,

straffes, där den oriktiga uppgiften införts eller lämnats mot vättre vetande, med dagsböter eller fängelse i högst sex månader samt, där så ej är fallet men den som infört eller lämnat uppgiften därvid gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, med dagsböter.

13 §.

Den som underlåter att fullgöra vad enligt 10 § andra stycket åligger honom, böte från och med femton till och med trehundra kronor. Livsmedelskommissionen må jämväl förelägga honom vite.

Länsstyrelse äger fälla till vite enligt denna paragraf.

14 §.

Upplysning, som inhämtats med stöd av 10 §, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med upplysningens inhämtande av-

sedda ändamålet. Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse.

15 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 11 eller 12 § omförmäld förseelse, som begås av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

16 §.

Förseelse, varom i 14 § förmäles, må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsäganden.

17 §.

Böter och viten tillfalla kronan.

18 §.

Livsmedelskommissionen äger meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning samt medgiva undantag från de i 2 § andra stycket och 3 § givna bestämmelserna. Kommissionen må ock, då särskilda omständigheter därtill föranleda, efterskänka prisregleringsavgift ävensom förordna om avkortning av dylik avgift.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1948 och gäller till och med den 30 juni 1950. Vad i förordningen stadgas i fråga om åsidosättande av tystnadsplikt samt beträffande annan förseelse, vilken ägt rum under tiden för förordningens giltighet, skall äga tillämpning även efter sistnämnda dag.

Med stöd av äldre bestämmelser meddelade tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed viss kuststräcka, skola fortfarande gälla.

Inledning.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 juli 1945 tillkallade dåvarande chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp sakkunniga att enligt angivna riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag angående fiskerinäringens efterkrigsproblem och den prisreglerande verksamheten på fiskets område. De sakkunniga, som antagit benämningen 1945 års fiskeriutredning, ha utgjorts av byrådirektören, filosofie doktorn C. W. Hessle, ordförande, ombudsmannen S. Corneliussen, Öckerö, direktören L. Häller, Göteborg, fiskaren G. Nilsson, Hörviken, kontrollanten H. Myrgren, Hudiksvall, ombudsmannen G. Högström, Drottningholm, framlidne direktören C. F. Cederlund, Örebro, fiskhandlaren E. Molin, Stockholm, direktören H. Johansson, Göteborg, samt direktören A. Kewenter,

Stockholm. Sedan direktören C. F. Cederlund på grund av sjukdom frånsagt sig utredningsuppdraget, förordnades fr. o. m. den 15 november 1945 direktören M. Stidner, Göteborg, som ledamot av utredningen. Den 13 februari 1946 tillkallades såsom ytterligare sakkunnig utrikesrådet N. K. Ståhle.

Utredningen, som vid behandlingen av vissa frågor biträtts av särskilda experter, har den 2 januari 1947 avgivit betänkande med förslag angående fiskerinäringens efterkrigsproblem samt den prisreglerande verksamheten på fiskets område (SOU 1947: 2).

Över utredningens förslag ha utlåtanden avgivits av statskontoret, kommerskollegium, lantbruksstyrelsen, generaltullstyrelsen, riksräkenskapsverket, järnvägsstyrelsen, socialstyrelsen, statens livsmedelskommission, statens priskontrollnämnd, samtliga länsstyrelser, Svenska västkustfiskarnas centralförbund, Svenska ostkustfiskarnas centralförbund, Svenska sydkustfiskarnas centralförbund, Skånes fiskareförbund, Svenska insjöfiskarnas centralförbund, Svensk andelsfisk förening u. p. a., Ostkustfisk centralförening u. p. a., Svenska fiskhandelsförbundet, Svenska konserverfabrikernas riksförening, Sveriges ångtrålarförening, Sveriges grossistförbund och Sveriges färskfiskgrossisters riksförbund.

Vid lantbruksstyrelsens utlåtande ha fogats yttranden från samtliga fiskeriintendenter samt från Södra Sveriges fiskeriförening, Storsjöfiskarnas försäljningsförening u. p. a. och Bohusläns islandsfiskares förening u. p. a. Länsstyrelserna ha tillika överlämnat yttranden från samtliga hushållningssälls-kaps förvaltningsutskott samt från åtskilliga fiskerinämnader och fiskeriinspektörer. Vid kommerskollegiums utlåtande ha fogats yttranden från ett flertal handelskamrar samt från Sveriges köpmannaförbund. Slutligen ha Svenska ostkustfiskarnas centralförbund och Ostkustfisk centralförening u. p. a. bifogat yttranden från ett antal till dessa organisationer anslutna fiskareförbund och auktoriserade fiskförsäljningsföreningar.

Skrivelser i ärendet ha vidare inkommit från Ostkustens auktoriserade strömmingsgrossisters förening, Sveriges fiskredskapshandlares förening samt från företag anslutna till Sveriges sill- och fiskimportörförening.

Sammanfattning av 1945 års fiskeriutrednings betänkande och däröver avgivna yttranden.

Efter en översikt över fisket har utredningen berört yrkesfiskarens ekonomi och därvid med ledning av erfarenheterna från mellankrigsperioden och verkställda undersökningar uttalat farhågor för att det ekonomiska läget för fiskarna i framtiden kan komma att allvarligt försämrast.

Organisationsväsendet bland fiskarna.

Utredningen som berört handelsregleringen för strömming och i samband därmed uppkomna organisationsbildningar har ansett sig kunna konstatera, att den s. k. auktorisationen av producentföreningar varit till gagn

för såväl fiskarena som de privata fiskhandlarna. Med hänsyn härtill har utredningen ansett sig böra förorda, att Kungl. Maj:t genom en förordning erhåller möjlighet att utvidga auktorisationen av producentföreningar till att gälla vilket slag av fisk eller skaldjur och vilken del av landet som helst. Utredningen har härvid föreslagit, att regleringen av strömmingshandeln förlänges inom ramen av denna författning.

I *remissyttrandena* har förslaget om auktorisation av producentföreningar ägnats stor uppmärksamhet, men bedömningen härav har utfallit synnerligen olika. Fiskarens organisationer ha överlag instämt i utredningens uttalanden och kraftigt understrukt nödvändigheten av att förslaget snabbt genomföres. Detsamma gäller ett flertal länsstyrelser och hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Förslaget har däremot utsatts för kritik från några av de centrala ämbetsverken, statens livsmedelskommission och statens priskontrollnämnd samt några länsstyrelser. Handelns organisationer ha slutligen ställt sig klart avvisande på förevarande punkt.

Lantbruksstyrelsen har i princip icke erinrat mot auktorisationen men starkt betonat, att den måste vara av tillfällig karaktär. *Statskontoret* har ansett auktorisationen böra snarast avvecklas. *Livsmedelskommissionen* har uttalat, att några saksål icke ha anförts för införande av auktorisation även beträffande annan fisk än strömming. *Priskontrollnämnden* har understrukt de principiella betänkligheterna mot auktorisationen, då denna skulle ytterligare stärka monopoliseringstendenserna inom näringslivet, och ansett auktorisation böra förekomma blott i undantagsfall samt kunna medgivas jämväl privata partihandlare.

Prisregleringar på fisk.

Utredningen har erinrat om att enligt nu gällande bestämmelser prisregleringen på väst- och sydkusterna i princip är uppbyggd på grundval av ett minimipris på den till färskkonsumtion och beredning sålda fisken och ett garantipris på överskottsfisken, medan prisregleringen på ostkusten gäller endast i fråga om strömming. Utredningen har förordat, att det nuvarande systemet med vissa smärre förändringar prövas åtminstone ännu ett år. Utredningen har kommit till den slutsatsen, att prissättningen på fisk bör betraktas såsom ett inkomstreglerande instrument, samt föreslagit, att *minimipriserna* fastställas vid en nivå, som ger fiskarena en skälig bärgning. Utredningen har ansett, att *garantipriserna* böra avpassas så att de icke endast ge fiskarena en nödortftig täckning för de rörliga kostnaderna på en fiskeresan utan även täcka övriga kostnader samt om möjligt ge en blygsam inkomst. Å andra sidan ha nämnda priser ansetts icke böra sättas så högt att ett fiske kan baseras på dem.

Kostnaderna för de av utredningen ifrågasatta prisregleringarna ha beräknats till 2,65 miljoner kronor för ett år och föreslagits att till 1,65 miljoner kronor bestridas av de av staten uppburna regleringsavgifterna och till 1 miljon kronor av statsanslag.

Remissinstanserna ha med få undantag varit ense om att prisregleringarna på fisk i en eller annan form måste fortsättas åtminstone ännu någon tid. Av detaljerna i utredningens förslag ha framför allt de nya principerna för fastställande av minimi- och garantiprisernas höjd tilldragit sig intresse. *Lantbruksstyrelsen* har anslutit sig till utredningens förslag. *Statskontoret* har däremot förordat återgång till fri prisbildning. *Priskontrollnämnden* har uttalat, att minimipriserna böra ligga på sådan höjd, att de *medverka* till men icke *ge* en inkomst som anses vara skälig bärgning. *Livsmedelskommissionen* har ansett sig icke kunna biträda utredningens förslag till minimi- och garantiprissättning, främst emedan statens utgifter för upprätthållande av dessa priser skulle komma att bli alltför stora. Kommissionen har understrukit, att det icke minst från kårens egen synpunkt är önskvärt, att prisregleringarna på längre sikt kunna i huvudsak finansieras av avgifter som upptagas av fiskerinäringen.

Fiskhandeln, fiskförädlingsverksamheten och den inrikes avsättningen av fisk.

Utredningen har för att underlätta detaljdistributionen av fisk föreslagit inrättandet av en särskild lånefond för anskaffning av bilar för fisktransport, ur vilken fond lån till inköp av bil skulle kunna beviljas den som önskar bedriva ambulatorisk fiskhandel. — Såvitt gäller fiskförädlingsverksamheten har utredningen framlagt ett förslag till förordning om kontroll av beredning av fisk med konstruktion såsom en ramförfattning inom vilken Kungl. Maj:t skulle äga utfärda närmare bestämmelser. Vidare har utredningen föreslagit bestämmelser med syfte att åstadkomma en jämnare kvalitet och en ändamålsenligare förpackning av fiskfiléer. Under erinran att lån till uppförande av fryshus hittills endast i mindre utsträckning kunnat utlämnas från anslaget till befrämjande av beredning och avsättning av fisk m. m. har utredningen med hänsyn till betydelsen av tillgång till kyl- och fryshus för fiskets avsättning föreslagit, att under nämnda rubrik för ändamålet anvisas ett anslag av 3 miljoner kronor. — Vad angår den inrikes avsättningen av fisk har utredningen bl. a. föreslagit, att i varje län tillsättas fiskdistributionsnämnder med uppgift att medverka till handelns rationalisering och att samordna olika åtgärder för handel, upplysning och propaganda.

Remissinstanserna ha i flertalet fall tillstyrkt utredningens förslag om lån till anskaffande av bilar för fisktransport. — Utredningens förslag om kontroll av beredda och konserverade fiskvaror samt om främjande av tillverkning av fiskfiléer ha bedömts mycket olika. Sålunda ha *länsstyrelsen* och *hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Göteborgs och Bohus län* samt *fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt* avstyrkt förslaget under hänvisning till att ytterligare undersökning av frågan erfordrades. Även *statskontoret* har avstyrkt förslaget och därvid åberopat de stora kostnader som dess genomförande skulle medföra. Utredningens förslag om ökade anslag

till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. för att möjliggöra utvidgad utlåning för uppförande av frys- och kylhus har i allmänhet biträttats i yttrandena. Några länsstyrelser ha dock uttalat sig i avstyrkande riktning. — Förslaget att inrätta fiskdistributionsnämnder har avstyrkts i övervägande antalet yttranden.

Åtgärder för nedbringande av fiskets omkostnader m. m.

Utredningen har framhållit, att det stöd som från statens sida lämnats till fiskebåtsflottans utveckling genom fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) varit av utomordentligt stor betydelse, och förutsatt, att medel även framdeles i erforderlig utsträckning komma att ställas till förfogande för denna stödverksamhet. I särskild skrivelse den 27 februari 1946 har utredningen gjort framställning om ändrade bestämmelser i kungörelsen den 7 augusti 1907 (nr 61) angående bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande med syfte att lån ur sagda fond skola kunna utlämnas till fiskebåts förseende med ekolod, kylmaskineri eller annan maskinell utrustning. Utredningen har vidare föreslagit, att bestämmelserna rörande användning av det under Fonden för låneunderstöd anvisade anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. ändras på sådant sätt, att rörelsekapital må kunna som lån ställas till inköpsföreningarnas förfogande för kollektiva redskaps- och förnödenhetsinköp. Härjämte har utredningen föreslagit, att tullen på fisknät och för nättillverkning avsett bomullsgarn avskaffas.

Remissinstanserna ha endast i ett fåtal fall mera ingående behandlat förslaget om kreditgivning till inköpsföreningar för anskaffning av redskap och förnödenheter, därvid vissa erinringar av principiell natur rests mot förslaget. Förslaget om avskaffande av tullen på fisknät och garn till nättillverkning har mött kritik i de flesta yttranden där denna fråga upptagits till behandling.

Skrivelse från livsmedelskommissionen om grunderna för prisregleringen på fisk.

I underdånig skrivelse den 16 januari 1948 har *statens livsmedelskommission* framlagt förslag om prisreglering på fisk efter den 30 juni 1948 m. m. Kommissionen, som i skrivelsen redogjort för överläggningar med representanter för vederbörande fiskarorganisationer och för några större samman slutningar av fiskets avnämare, har för egen del förklarat sig anse, att prisregleringarna för tiden efter den 30 juni 1948 böra utformas i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande system. Vad beträffar medelsbehovet för upprätthållande av prisregleringarna fram till den 1 juli 1949 har kommissionen uttalat, att såvitt nu kan bedömas detta behov torde kunna täckas av löpande regleringsavgifter enligt nuvarande grunder samt av den å pris-

regleringarna hittills uppkomna behållningen å något över 1,5 miljoner kronor. Kommissionen har härvid förutsatt att, därest fångst- eller marknadsutvecklingen skulle bli sådan att ytterligare medel komme att erfordras, täckning härför även i fortsättningen skulle kunna erhållas genom upptagande av regleringsavgift å beredd importfisk. Kommissionen har meddelat, att samråd ägt rum med *statens priskontrollnämnd*, som i sak biträtt kommissionens förslag men erinrat om att nämnden tidigare framfört vissa betänkligheter mot att även beredd importfisk belades med regleringsavgift.

Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

Till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 500 000 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning äro meddelade i kungörelsen den 11 maj 1934 (nr 138) angående lån av statsmedel för främjande av beredning, förvaring och avsättning av fisk.

I skrivelse den 30 augusti 1947 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1948/49 anvisas ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor. Styrelsen har till stöd för sin framställning anfört i huvudsak följande.

Vid ingången av budgetåret 1946/47 fanns en behållning å anslaget av 11 000 kronor. Tillsammans med det anslagsbelopp, 500 000 kronor, som beviljades för nämnda budgetår, stodo alltså sammanlagt 511 000 kronor till förfogande. Härav disponerades 425 000 kronor, varför för innevarande budgetår finnes disponibelt ett belopp av $(511\ 000 - 425\ 000 + 500\ 000 =)$ 586 000 kronor.

Anspråken på detta anslag ha starkt stegrats under den senaste tiden och de under budgetåret 1946/47 inkomna ansökningarna om lån från anslaget ha av brist på medel endast delvis kunnat bifallas. Det är också att förvänta, att hela det för innevarande budgetår tillgängliga beloppet kommer att disponeras. Att trots detta en viss behållning å anslaget uppstått sammanhänges till stor del med svårigheterna att erhålla byggnadstillstånd, varigenom behandlingen av vissa ansökningar fördröjts. För närvarande finnes flerstädes bland fiskareorganisationerna ett starkt intresse för anordnande av kyl- och fryshus. Som 1945 års fiskeriutredning i sitt betänkande framhållit, föreligger också stort behov av dylika anläggningar. Lantbruksstyrelsen anser detta behov vara så trängande, att kraftiga åtgärder böra vidtagas för att snarast tillgodose detsamma trots rådande svårigheter på byggnadsmarknaden. Lantbruksstyrelsen vill därför förorda, att ifrågavarande anslag, i överensstämmelse med vad 1945 års fiskeriutredning föreslagit, ökas till 3 000 000 kronor.

Föredragande statsrådet.

Föredragande statsrådet — vars anförande i sin helhet återfinnes å s. 50—60 i propositionen — har anfört och föreslagit i huvudsak följande.

Målsättning och allmänna riktlinjer för den framtida fiskepolitiken.

Då situationen för det svenska fisket för närvarande företer vissa likheter med förhållandena efter förra kriget, synas de farhågor för att en liknande ogynnsam utveckling skall upprepas, vilka näringens representanter framfört, icke alldeles oberättigade. Det är mot denna bakgrund, som åtgärder föreslås till fiskets stöd.

De ekonomiska svårigheterna inom fisket synas huvudsakligen bero på att efterfrågan på fisk icke stigit i samma grad som fångstmetoderna förbättrats och produktionen ökat.

Även förhållandena på fiskmarknaden ha, särskilt tidigare, otvivelaktigt såväl ur fiskarens som ur konsumenternas synpunkt ej varit i allo tillfredsställande.

Utvecklingen i fråga om strömmingshandeln, där förstahandsförsäljningen sedan mitten av 1930-talet genom ett statligt auktorisationsförfarande med ensamrätt överlåtits på fiskarens organisationer, visar, att spekulering kan elimineras och handelsmarginalerna begränsas till gagn för både producenter och konsumenter. Även det prisregleringssystem, som under de senare åren tillämpats beträffande annan saltvattensfisk, har visat, att det är möjligt att i betydande grad eliminera de ojämnheter i producentpriserna, som eljest lätt uppkomma.

I vilken utsträckning statliga åtgärder i angivna hänseenden erfordras, beror ytterst på styrkan hos fiskarens egna organisationer. Det synes kunna antas att dessa, åtminstone efter en viss tid, skola vara i stånd att själva i huvudsak eller helt utan stöd av statliga regleringsanordningar skapa tillfredsställande förhållanden i fråga om förstahandsförsäljningen. En dylik utveckling bör även anses önskvärd. Intill dess man nått detta mål böra emellertid statsmakterna vara beredda att ge fiskarna det stöd, som kan erfordras för att få till stånd tillfredsställande förhållanden i fråga om försäljningen av fisk.

En varaktig lösning av fiskets problem kan emellertid åstadkommas endast under förutsättning att balans skapas mellan produktion och avsättning samt att produktionskostnaderna nedbringas. Redan den sanering av fiskmarknaden, som kan ernås genom regleringar av nyss berörd art, bör i viss mån vara ägnad att skapa ökade avsättningsmöjligheter. Även vid sidan härav torde åtskilligt kunna göras för att öka avsättningsmöjligheterna. Sålunda torde en viss utvidgning av marknaderna inom landet kunna åstadkommas, om fiskarens organisationer i samarbete med handeln bedreve en intensivare propaganda och upplysningsverksamhet samt vidtoge

åtgärder i syfte att tillförsäkra konsumenterna en regelbundnare tillförsel av fisk av jämnare och bättre kvalitet. Såsom vid anmälan av proposition angående inrättande av en fiskeristyrelse framhållits, böra fiskerinäringens utövare i sina strävanden härvidlag kunna påräkna stöd från detta ämbetsverk och likaså från det prisreglerande organet. Med avseende på exporten komma statsmakterna givetvis att liksom hittills tillvarata fiskets intressen vid handelsförhandlingar med främmande makter. Med hänsyn till de handelspolitiska konsekvenserna och då de fördelar, som skulle kunna uppnås härigenom, torde vara mycket begränsade, kan icke förordas, att den svenska fisken genom skärpta importrestriktioner på längre sikt skulle beredas ett ökat skydd på den inhemska marknaden. Någon ändring av de nuvarande export- och importregleringarna, vilka äro nödvändiga för prisreglerings-systemets upprätthållande, ifrågasättes icke.

Målsättningen bör vara, att fiskerinäringens utövare skola ha samma möjligheter som andra befolkningsgrupper att vid rationella produktionsförhållanden uppnå en skälig levnadsstandard och att erhålla sin del i den allmänna välförhållanden utvecklingen. Skulle det visa sig, att detta mål ej kan nås enbart genom de medel som nu berörts, torde även andra vägar att förbättra fiskarbefolkningens ställning böra prövas. Härvid torde bland annat tillskott av allmänna medel i prisreglerande syfte kunna övervägas. För närvarande torde emellertid denna fråga ej vara aktuell.

Handels- och prisreglering.

Med hänsyn bland annat till de jämförelsevis goda erfarenheterna av auktorisationen beträffande strömming torde Kungl. Maj:t böra erhålla generellt bemyndigande att, inom de områden och för de fiskslag i fråga om vilka behov härav kan föreligga, meddela fiskförsäljningsförening ensamrätt till förstahandsförsäljning av fisk. I samband härmed torde den för strömmingsförsäljningsföreningarna på ostkusten gällande handelsregleringen förlängas inom ramen för ovannämnda författning. En utvidgning av auktorisationsförfarandet till andra fiskslag än strömming torde emellertid böra övervägas endast om en dylik åtgärd är erforderlig för att ordna avsättningsförhållandena på ett tillfredsställande sätt.

Vad gäller prisregleringen ifrågasättes icke nu någon ändring i gällande system, utan detsamma bör tillämpas jämväl under budgetåret 1948/49. Icke heller förordas någon ändring beträffande grunderna för prisavvägningen. Då det genomsnittliga priset på fisk måste beräknas komma att ligga över minimipriset bör detta sålunda även i fortsättningen fastställas så att det *medverkar* till att ge fiskarena en skälig inkomst. Eftersom garantipriset endast i situationer med betydande överskott mera avsevärt påverkar genomsnittspriset till fiskarena, bör det ge täckning endast för de rörliga kostnaderna vid en fiskeresor. Garantiprisets huvudsyfte är att tjäna som säkerhet mot ekonomiska förluster utan att därför uppmuntra till ytterligare ilandföringar.

Bestämmelser om auktorisation och uttagande av prisregleringsavgift samt vissa därmed sammanhängande spörsmål böra i fortsättningen meddelas i en av Kungl. Maj:t med riksdagen utfärdad förordning. Det torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, vederbörande organ för prisregleringsverksamheten att handha prisregleringen i överensstämmelse med de allmänna riktlinjer, som godkänts av riksdagen.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till *förordning om viss reglering av handeln med fisk, m. m.*, vilket torde böra föreläggas riksdagen till antagande. I fråga om auktorisation och därmed följande handelsreglering innebär som förut antytts förslaget, att ett auktorisationsförfarande, likartat med det som för närvarande tillämpas i fråga om strömming, skall kunna användas även för andra slag av fisk. Jämväl bestämmelserna om prisregleringsavgift överensstämma i huvudsak med de nu gällande. Vissa avvikelser föreligga dock. Medan det för närvarande ankommer på statens livsmedelskommission att bestämma om uttagande av prisregleringsavgift och om avgiftens belopp, skall enligt förslaget denna befogenhet tillkomma Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, livsmedelskommissionen. I samband med denna ändring har den nu gällande maximeringen av avgiftsbeloppet ansetts kunna slopas. Möjligheten att uttaga avgift för importerad fisk föreslås i anslutning till vad livsmedelskommissionen i skrivelse den 16 januari 1948 föreslagit skola omfatta all fisk, sålunda även beredd vara. Vad handelsregleringen angår föreslås, att till auktoriserad producentförening skall kunna antagas ej blott förening, vilken uteslutande består av fiskare eller sammanslutningar av fiskare, utan även förening, som bildats av fiskare eller fiskaresammanslutningar tillsammans med personer eller företag, vilka idka handel med fisk. Avsikten härmed är att skapa möjlighet att inom en förening med ensamrätt till förstahandsförsäljningen av fisk åstadkomma en viss samverkan mellan fiskarena samt den enskilda handeln och den handel, som bedrivs av konsumentkooperationen. I anslutning till en av livsmedelskommissionen tidigare gjord framställning ha slutligen i förslaget upptagits dels stadgande om att kommunal fiskhamnsförvaltning skall vara skyldig att, om kommissionen så föreskriver, uppbära och till kommissionen redovisa dylik avgift, dels vissa bestämmelser om utmätning av prisregleringsavgift samt om rätt för kommissionen att efterskänka eller förordna om avkortning av sådan avgift. De senare bestämmelserna överensstämma med vad som gäller enligt förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om viss avgift å mjölk, grädde och ost. Förordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1948 och gälla till och med den 30 juni 1950.

Kostnaderna för upprätthållande av en prisregleringsverksamhet i enlighet med nu angivna principer torde under nästa budgetår såsom livsmedelskommissionen anfört kunna täckas med inflytande regleringsavgifter samt den till cirka 1,5 miljoner kronor uppgående behållningen på de medel, som enligt gällande direktiv äro avsedda att utöver löpande reglerings-

avgifter användas för den fortsatta prisregleringen. Något särskilt anslag för ändamålet torde fördens skull icke behöva anvisas för budgetåret 1948/49.

I detta sammanhang erinras, att prisregleringsföreningarna genom beslut av 1946 års riksdag tillerkänts statslån för prisregleringsverksamheten å tillhoppa 3,5 miljoner kronor. Härjämte har vid 1947 års riksdag staten genom riksgäldskontoret ställt garanti å ett riksbankslån till Väst kustfisk förening u. p. a. å intill 2,5 miljoner kronor jämte ränta. I anslutning till vad kommissionen föreslagit torde hinder icke böra möta för prisregleringsföreningarna att jämväl under nästkommande budgetår få åtnjuta ifrågasvarande lån till deras hela belopp. På de av kommissionen anförda skälen tillstyrkes att föreningarna, i likhet med vad som medgivits för löpande budgetår, för budgetåret 1948/49 beviljas räntefrihet å lånen med undantag av berörda riksbankslån.

Frågor rörande fiskhandel och avsättningsförhållanden.

Utredningens förslag till statliga lån för anskaffande av bilar för fisktransport bör beaktas. Detta syfte torde kunna tillgodoses med lån från det under fonden för låneunderstöd anvisade anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Härvid torde lån böra utlämnas även till anskaffande av kylboxar m. m. De medel som beräknats till denna fond för budgetåret 1948/49 och som uppgå till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, eller 500 000 kronor, torde med hänsyn till den återhållsamhet, som måste iakttagas i fråga om långivning för övriga ändamål, vara tillräckliga även för denna utvidgade låneverksamhet, varför någon ytterligare medelsanvisning icke torde vara erforderlig.

Kontroll av kvaliteten hos beredda och konserverade fiskprodukter samt av tillverkningen av fiskfiléer torde få anses vara en verksamhet av den art, att den bör ombesörjas av försäljningsorganisationerna själva. Ett visst behov kan föreligga för försäljningsorganisationerna att erhålla stöd av staten för en utbyggnad av kvalitetskontrollen. Det synes emellertid icke möjligt att för närvarande vidtaga åtgärder i detta syfte. Frågan skulle icke kunna lösas enbart genom utfärdandet av kvalitetsföreskrifter. Härjämte skulle erfordras en omfattande och kostnadskrävande kontrollapparat, mot vars inrättande man i nuvarande läge måste hysa allvarliga betänkligheter. Hela detta spörsmål synes icke ännu moget för avgörande, utan torde få göras till föremål för ytterligare överväganden.

Bland åtgärder som vidtagits i viss utsträckning i syfte att dämpa de tillfälliga och säsongmässiga växlingarna i utbudet av fisk må särskilt nämnas frysning och lagring av fångstöverskott. Delvis med stöd av lån från det under fonden för låneunderstöd anvisade anslaget till främjande av avsättning och beredning av fisk m. m. ha anläggningar för frysning och lagring av fisk kommit till stånd under de senaste åren. Denna verksamhet torde även böra fortsättas och utökas i den utsträckning som det ekonomiska läget medger. Betydelsen härav torde emellertid även bortsett från

den återhållsamhet i fråga om byggnadsinvesteringar, som i nuvarande läge måste iakttagas, icke böra överskattas.

För att underlätta avsättningen vid särskilt stora fångster kan övervägas att använda uppkommande fisköverskott till beredning av olja, såsom exempelvis sillolja. Med hänsyn härtill synes lån från berörda anslag även böra få utlämnas till uppförande av fabrik avsedd för sådan verksamhet.

Fiskeriutredningens förslag om inrättande av fiskdistributionsnämnder finner sig föredragande statsrådet icke kunna biträda. En verksamhet i detta syfte synes böra komma till stånd på frivillighetens väg.

Fiskets omkostnader.

Bland de åtgärder för nedbringande av fiskets kostnader som hittills vidtagits har det stöd som från statens sida lämnats till fiskeflottans utveckling från fiskerilånefonden allmänt tillmätts stor betydelse. Föredraganden förutsätter därför att medel även framdeles komma att ställas till förfogande för denna stödverksamhet. För närvarande gäller, att lån från fonden i varje särskilt fall må uppgå till högst 35 000 kronor. Enligt beslut av 1921 års riksdag (Utgifter för kapitalökning, bil. 2, p. 4; r. skr. nr 252 A) må av Kungl. Maj:t årligen disponeras ett belopp av 1 800 000 kronor såsom lån från ifrågavarande fond. Med hänsyn till fördelen av att större fiskebåtar komma till användning torde nyssnämnda maximigräns å 35 000 kronor böra höjas. Denna gräns synes lämpligen kunna sättas till 60 000 kronor. Någon anledning att på grund härav nu höja beloppet för den totala utlåningen från fonden synes emellertid icke föreligga. I detta sammanhang erinras, att vid bifall till förslaget om inrättande av en fiskeristyreelse lantbruksstyrelsens befattning med förevarande låneverksamhet kommer att övertagas av nämnda styrelse. Det synes härvid lämpligt att för vinnande av enhetlighet vid låneärendenas behandling jämväl de länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län åvilande uppgifterna i berörda hänseende överflyttas å fiskeristyrelsen. Vid denna låneverksamhet torde jämväl andra behov böra uppmärksammas än de som nu kunna tillgodoses från fonden. Fiskeriutredningens förslag att lån från fiskerilånefonden skola kunna utlämnas även för anskaffning av ekolod, kylmaskineri eller annan maskinell utrustning av fiskebåt finnes sålunda i hög grad beaktansvärt. Det tillstyrkes därför, att lån från förevarande fond må åtnjutas jämväl för nu nämnda ändamål. Vid bifall till vad nu förordats torde det få ankomma å Kungl. Maj:t att vidta de författningsändringar, som må bli erforderliga. Någon medelsanvisning för nästkommande budgetår till fiskerilånefonden torde med hänsyn till förefintlig behållning icke behöva ifrågakomma.

Ett liknande syfte har det av fiskeriutredningen väckta förslaget om lån till rörelsekapital för av fiskare bildad förening för kollektiva inköp av fiskredskap och motordrivmedel från det tidigare berörda anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Detta förslag tillstyrkes. Det torde få ankomma å Kungl. Maj:t att vidta härför erforderlig författningsändring.

Vad till sist angår frågan om borttagande av tullen på fisknät torde detta spörsmål icke vara av sådan betydelse för omkostnaderna i fisket att det bör lösas i förevarande sammanhang. Då man torde kunna förutsätta att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har sin uppmärksamhet riktad på spörsmålet om behovet av en inhemsk nättillverkning ur beredskapsynpunkt, anses anledning saknas att här ingå på denna fråga.

Motionerna.

De motioner utskottet förehåft till behandling i samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag äro följande, nämligen

1) I: 263 av herr *Lundgren*, likalydande med II: 400 av herr *Skantze m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 48 i vad den avser en utvidgning av auktorisationsförfarandet jämlikt § 2 i propositionen samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära omprövning om bibehållandet av producentföreningarnas auktorisation av strömmingshandeln;

2) I: 261 av herr *Lodenius m. fl.*, likalydande med II: 399 av herr *Hansson* i *Skegrie m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 48 måtte besluta sådan ändring av 2 § första stycket i Förslag till förordning om viss reglering av handeln med fisk, m. m., att endast ekonomisk förening, bildad av fiskare eller sammanslutningar av fiskare, må medgivas tillstånd såsom auktoriserad producentförening samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningsändring;

3) I: 262 av herr *Gustavson*, likalydande med II: 416 av herr *Staxäng m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1948/49 anvisa ett belopp av 50 000 kronor att ställas till fiskeristyrelsens förfogande till kontroll över beredning och inläggning av fisk i enlighet med det förslag, som avgivits av 1946 års utredning angående central fiskeristyrelse;

4) I: 259 av herr *Hällgren*, vari hemställts, att riksdagen måtte å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 under Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor;

5) I: 260 av herrar *Petersson* och *Osvald*, likalydande med II: 401 av herr *Utbult m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att på kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 under fonden för låneunderstöd till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor;

6) II: 403 av herr *Adolfsson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 48 besluta att å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 under Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor att användas efter de riktlinjer som i motionen

förordats, samt att prisregleringen på fisk måtte utformas efter de principer som i motionen anförts;

7) I: 203 av herr *Hällgren*, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring av kungl. kungörelsen av den 30 juni 1943 (SFS nr 220), att bestämmelsen om ett högsta lånebelopp av 35 000 kronor ändras till högst 50 000 kronor; och att det belopp, som årligen må disponeras ur fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) för anskaffande av fiskebåtar m. m., höjes från 1,8 miljoner kronor till 2,5 miljoner kronor;

8) II: 150 av herr *Utbult m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta 1) ändring av kungl. kungörelsen av den 30 juni 1943 nr 220, så att bestämmelsen om ett högsta lånebelopp av 35 000 kronor ändras därhän, att lånet må utgöra 50 % av båtens anskaffningsvärde, dock högst 75 000 kronor; 2) att det belopp som årligen må disponeras ur fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) för anskaffande av fiskebåtar m. m. höjes till 3 000 000 kronor;

9) I: 133 av herr *Mannerskantz m. fl.*, likalydande med II: 223 av herrar *Jonsson* i Malmgrava och *Hægglom*, vari hemstälts, att riksdagen måtte anvisa ett anslag av 50 000 kronor för anskaffande av och för bedrivande av försöksverksamhet med ekolodsutrustning inom ostkustfisket;

10) I: 100 av herrar *Petersson* och *Osvald*, likalydande med II: 166 av herr *Utbult m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta att för upprättande av fonden för främjande av maskinell utrustning på fiskebåtar anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor och att lån beviljas efter i motionerna angivna grunder med tillämpande i övrigt av samma bestämmelser som gälla för understöd av fiske på avlägsna fiskeplatser;

11) II: 402 av herrar *Ljungqvist* och *Hjalmarson*, vari hemstälts, att riksdagen måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 48, i vad den avser förslag om statslån till fiskeriföreningar för inköp av vissa förnödenheter för fisket, beakta i motionen framförda synpunkter.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Utskottet.

De undersökningar som företagits av 1945 års fiskeriutredning ge vid handen, att för fiskerinäringens utövare föreligga svårigheter att bereda sig en ekonomisk ställning som jämställer dem med övriga befolkningsgrupper inom vårt land. Erfarenheterna från mellankrigsperioden utgöra också belägg härför. Till en del torde dessa svårigheter ha sin grund i en viss överdimensionering av fisket. I en tid av full sysselsättning inom andra arbetsområden bör detta förhållande kunna utjämnas genom utvecklingens egen gång. En omständighet som i detta sammanhang är av större betydelse är ojämnheten i fråga om tillförseln. En stegring av tillförseln uppväges icke i erforderlig mån av ökad avsättning och får därigenom en menlig inverkan på prisbildningen. Tillförselns ojämnhet har sin grund i natur-

liga förhållanden — fångsternas varierande storlek vid olika årstider — och kan sålunda icke regleras. Man är därför hänvisad till att inrikta åtgärder i utjämnande syfte på att söka förbättra avsättningsförhållandena och reglera prisbildningen. Det är givetvis icke blott för staten utan i än högre grad för fiskerinäringens utöware själva av intresse, att åtgärder i nämnda hänseenden kunna genomföras utan medverkan från statens sida. Då detta visat sig icke för närvarande vara möjligt, ha i propositionen framlagts förslag till vissa statliga stödåtgärder, som begränsats till tiden eller äro avsedda att genomföras endast i fall av behov. Utskottet ansluter sig till den bakom dessa förslag liggande tanken att ge fiskerinäringen en hjälp till självhjälp.

De i propositionen föreslagna stödåtgärderna avse att om så erfordras ordna förstahandsförsäljningen av fisk på visst sätt, reglera fiskpriserna, främja avsättningen av fisk och nedbringa fiskets omkostnader.

Frågan om förstahandsförsäljningens ordnande, som föreslagits skola kunna ske genom den tidigare inom strömmingshandeln tillämpade s. k. auktorisationen, har föranlett starka meningsbrytningar redan i remissyttrandena över fiskeriutredningens förslag. Tvekan i detta hänseende har också kommit till uttryck inom utskottet. Det har sålunda ifrågasatts, om tillräckliga sakskalet anförts för att utsträcka auktorisationsförfarandet till annan fisk än strömming. Det har även hänvisats till att auktorisations-systemet för fiskarens egna organisationer kan medföra en viss bundenhet. Utskottets majoritet har emellertid anslutit sig till det i propositionen framlagda förslaget om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i fall av behov meddela auktorisation beträffande även annan fisk än strömming. Detta ställningstagande har föranletts främst av de starka önskemål härutinnan som uttalats från fiskarens sida. — Särskilt intresse har i denna del tilldragit sig det i propositionen framlagda förslaget, att till auktoriserad producentförening skall kunna antagas ej blott förening, vilken uteslutande består av fiskare eller sammanslutningar av fiskare, utan även förening, som bildats av fiskare eller fiskaresammanslutningar tillsammans med personer eller företag, vilka idka handel med fisk. Från ett flertal fiskareorganisationers sida ha uttalats farhågor för att denna bestämmelse, som innefattar en avvikelse från fiskeriutredningens förslag, skulle kunna äventyra fiskarens bestämmanderätt i fråga om fiskförsäljningens ordnande. Utskottets majoritet har emellertid funnit dessa farhågor överdrivna vid det förhållandet att medverkan från fiskarens sida i här åsyftade samföreningar icke kan framtvingas. Det har, såsom även föredragande statsrådet framhållit, fastmera ansetts vara en fördel, att en möjlighet till samverkan mellan fiskarena samt den enskilda handeln och konsumentkooperationen öppnats genom den föreslagna bestämmelsen.

Av utskottets här redovisade ställningstagande till auktorisationsfrågan följer, att utskottet funnit sig icke kunna biträda vare sig de likalydande motionerna I: 263 och II: 400, vari yrkats avslag beträffande utvidgning av auktorisationen, eller de likalydande motionerna I: 261 och II: 399, vari yr-

kats, att auktorisation skulle kunna medgivas endast förening, som består uteslutande av fiskare eller sammanslutningar av fiskare.

Det i propositionen framlagda förslaget till prisreglering föranleder icke erinran från utskottets sida. Utskottet biträder jämväl de i propositionen föreslagna grunderna för prisavvägningen. Med anledning härav finner utskottet vad i motionen II: 403 anförts i fråga om fastställandet av minimipriser på fisk icke böra föranleda åtgärd.

På grund av vad nu anförts beträffande auktorisationsförfarandets utvidgning och prisregleringen, och då utskottet icke i övrigt har något att erinra mot innehållet i det vid propositionen fogade författningsförslaget tillstyrker utskottet, att riksdagen antager detta förslag.

De i propositionen föreslagna åtgärderna för att främja avsättningen av fisk gälla dels detaljdistributionen, dels kontrollen av fiskprodukter och dels lagringsförhållandena. Vad angår detaljdistributionen biträder utskottet förslaget, att statliga lån medgivas för anskaffande av bilar för fisktransport m. m. och att dylika lån lämnas från det under fonden för låneunderstöd anvisade anslaget till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. — I fråga om kontrollen av fiskprodukter har föredragande statsrådet framhållit, att denna verksamhet torde få anses vara av den art, att den bör i huvudsak ombesörjas av försäljningsorganisationerna själva men att ett visst behov kan föreligga för dessa organisationer att erhålla statens stöd för utbyggnad av kontrollen. Utskottet, som ansluter sig till dessa uttalanden, förutsätter, att åt den föreslagna fiskeristyrelsen uppdrages att utreda behovet av och formen för ett sådant statligt stöd. Då bidrag till kontroll av fiskprodukter enligt utskottets mening icke bör beviljas, innan utredning i nyssnämnda hänseenden verkställts, finner utskottet vad härutinnan hemställts i de likalydande motionerna I: 262 och II: 416 icke böra för närvarande föranleda någon riksdagens åtgärd. — Vad angår lagringsförhållandena har i propositionen berörts frysning och lagring av fångstöver-skott. Av vad utskottet inledningsvis anført torde framgå, att denna verksamhet enligt utskottets mening är att betrakta såsom ett av de verksammaste medlen att stödja fiskerinäringen, i det att man på denna väg kan motverka de olägenheter som ojämnheten i tillförseln av fisk innebära. Behovet av kyl- och fryshus har framhållits av fiskeriutredningen och lantbruksstyrelsen har i sin förut berörda skrivelse den 30 augusti 1947 påvisat det starka intresset bland fiskareorganisationerna för anordnande av dylika anläggningar. Lån för ifrågavarande ändamål ha under de senaste åren lämnats från det under fonden för låneunderstöd anvisade anslaget till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Utskottet ansluter sig till föredragande statsrådets uttalande, att denna verksamhet bör fortsättas och ökas i den utsträckning, som det ekonomiska läget medger.

Vad utskottet här anført beträffande olika åtgärder för att främja avsättningen av fisk lärer utvisa, att man måste räkna med betydande anspråk på det anslag från vilket lån till dessa åtgärder föreslagits skola utgå, nämligen investeringsanslaget under fonden för låneunderstöd till främjande

av beredning och avsättning av fisk m. m. Särskilt torde detta komma att gälla anläggningar av kyl- och fryshus. Även om svårigheterna på byggnadsmarknaden kunna förutses komma att medföra en begränsning av denna verksamhet, synes det likväl utskottet, att medel böra göras tillgängliga för utlåning i betydligt större omfattning än som föreslagits i propositionen. Utskottet vill sålunda tillstyrka, att förevarande investeringsanslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 500 000 kronor, i enlighet med vad som yrkats i motionerna I: 259, I: 260 och II: 401 samt II: 403 ökas till 3 000 000 kronor.

Vad gäller åtgärder för att nedbringa fiskets omkostnader har i propositionen föreslagits, att maximigränsen för lån från fonden för fiskerinäringens befrämjande (fiskerilånefonden) skall höjas från 35 000 till 60 000 kronor för att möjliggöra inköp av större fiskebåtar men att någon ökning av beloppet för den totala utlåningen från fonden icke skall ske. Yrkandet i motionen I: 203, att maximigränsen för lån skall höjas till 50 000 kronor, har därmed förfallit. I motionen har emellertid tillika yrkats, att det belopp som årligen må disponeras ur fonden skall höjas från 1,8 miljoner till 2,5 miljoner kronor. Härjämte har i motionen II: 150 yrkats, att högsta lånebeloppet skall ändras till 50 % av båtens anskaffningsvärde, dock högst 75 000 kronor, och att det till årlig disposition stående beloppet skall ökas till 3 miljoner kronor. Utskottet finner sig icke kunna tillstyrka bifall till någondera av dessa båda motioner. — Föredragande statsrådet har vidare funnit beaktansvärt, att lån från fiskerilånefonden skola kunna utlämnas för anskaffning av ekolod, kylmaskineri eller annan maskinell utrustning av fiskebåt. Utskottet, som delar denna uppfattning, finner sig med hänsyn härtill icke kunna biträda vare sig yrkandet i de likalydande motionerna I: 133 och II: 223 om ett anslag av 50 000 kronor för anskaffande av och bedrivande av försöksverksamhet med ekolodsutrustning inom ostkustfisket eller yrkandet i de likalydande motionerna I: 100 och II: 166 om anvisning av ett belopp av 100 000 kronor till en fond för främjande av maskinell utrustning på fiskebåtar.

I propositionen har slutligen i förevarande hänseende tillstyrkts, att från det förut berörda anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. skall kunna medgivas lån till rörelsekapital för av fiskare bildad förening för kollektiva inköp av fiskredskap och motordrivmedel. Utskottet ansluter sig till detta förslag och kan följaktligen icke beakta de synpunkter som framförts i motionen II: 402.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 263 och II: 400 samt I: 261 och II: 399 antaga förut omförmälda förordning om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

2) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 403 i vad avser principerna för prisreglering-

en medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1949 må i huvudsaklig överensstämmelse med i det föregående förordade grunder anordnas reglering av priserna på saltvattensfisk,

3) med avslag å motionen II: 402 godkänna, att i övrigt åtgärder till fiskerinäringens stödjande må vidtagas i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående angivits,

4) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 259, I: 260 och II: 401 samt II: 403, den sistnämnda i vad avser anslagsbeloppet, å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 under *Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor;

B) att motionen I: 262 av herr *Gustavson*, likalydande med II: 416 av herr *Staxäng m. fl.*, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd,

C) att motionerna I: 203 av herr *Hällgren* och II: 150 av herr *Utbult m. fl.* icke må föranleda någon riksdagens åtgärd,

D) att motionen I: 133 av herr *Mannerskantz m. fl.*, likalydande med II: 223 av herrar *Jonsson* i Malmgrava och *Hæggblom*, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd,

E) att motionen I: 100 av herrar *Petersson* och *Osvald*, likalydande med II: 166 av herr *Utbult m. fl.*, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 maj 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Hjalmar Nilsson*, Svedberg, Jonsson, Henry Johansson, Hollertz och Osvald; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Vimmerby, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Nilsson i Göingegården, fru Eriksson, herrar Johansson i Torp och Utbult.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

R e s e r v a t i o n e r :

I. Vid A. 1):

a) av herrar *Tjällgren, Gustafson* i Vimmerby och *Utbult*, vilka ansett, att utskottet bort, på sätt yrkats i de likalydande motionerna I: 261 och II: 399, besluta sådan ändring av 2 § första stycket i förslaget till förordning om viss reglering av handeln med fisk m. m., att endast ekonomisk förening, bildad av fiskare eller sammanslutningar av fiskare, må medgivnas tillstånd såsom auktoriserad producentförening samt att i enlighet härmed 2 § första stycket i förevarande förordning bort erhålla följande lydelse:

»Hava fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, eller sammanslutningar av sådana fiskare bildat ekonomisk förening för omhändertagande och försäljning av fisk, som ilandföres inom visst område, må föreningen, därest den finnes äga förutsättning för dylik verksamhet och omfatta tillräckligt antal fiskare, kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att såsom *auktoriserad producentförening* från fiskare för försäljning mottaga fisk, som ilandföres inom området. Tillståndet må begränsas att gälla allenast visst eller vissa slag av fisk. Fisk, som omfattas av sådant tillstånd, benämnas i det följande *handelsreglerad fisk*.»

b) av herrar *Hollertz och Nilsson* i Göingegården, vilka anført:

I enlighet med motionerna I: 263 och II: 400 hemställa vi, att propositionen avslås såvitt gäller utvidgning av auktorisationsförfarandet.

På grund härav hemställa vi, att utskottets utlåtande erhåller följande lydelse:

»De undersökningar — — — (lika med utskottet) — — — om tillförseln. En stegring av tillförseln borde därför så långt som möjligt uppvägas av en ökad avsättning genom export. En sådan utökning av exporten av fiskets produkter borde i avsevärd grad kunna främjas genom att problemet starkare än vad hittilldags varit fallet beaktades vid förhandlingar om handelsavtal mellan Sverige och främmande makter. Ökad export i förening med förbättrade lagringsmöjligheter i kyl- och fryshus skulle med all sannolikhet vara de bästa medlen för att skapa stabilitet i prishandlingen inom handeln med fisk.

Frågan om — — — (lika med utskottet) — — — viss bundenhet. 1945 års fiskeritredning anför beträffande den föreslagna auktorisationen, att 'betänkligheter kunna resas ur allmänt samhällliga synpunkter mot en dylik ensamrätt'. Samma utredning framhöll vidare, att 'fiskarens ekonomiska organisationer numera ha erhållit betydligt större anslutning och stadga än tidigare, så att de nu ha större möjlighet än tidigare att utan dylik stödåtgärd från det allmännas sida inverka på tillförsel och avsättning'. Av citaten framgår att utredningen själv varit av den uppfattningen, att motiven för ifrågavarande ensamrätt numera äro svagare än tidigare. Utskottet delar denna uppfattning och anser, att tillräckliga skäl icke an-

förts för införande av bestämmelser om en utvidgning av auktorisationsförfarandet vid förstahandsförsäljningen av fisk jämlikt 2 § i författningsförslaget.

Det i — — — (lika med utskottet) — — — föranleda åtgärd.

De i — — — (lika med utskottet) — — — läget medger.

Vad utskottet — — — (lika med utskottet) — — — 3 000 000 kronor.

Vad gäller — — — (lika med utskottet) — — — på fiskebåtar.

I propositionen — — — (lika med utskottet) — — — motionen II: 402.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att riksdagen må

1) med förklaring, att det genom förevarande proposition framlagda förslaget till förordning om viss reglering av handeln med fisk, m. m. icke kunnat i oförändrat skick antagas, för sin del antaga följande förslag till

Förordning om prisregleringsavgift å fisk.

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Med fisk förstås i denna förordning såväl färsk som frusen, kryddad, saltad, sockersaltad, torkad eller rökt fisk.

Vad i förordningen sägs om fisk skall även gälla räkor.

Med fiskare avses i förordningen endast svensk fiskare.

2 §.

Vid handel med fisk skall priset, där ej livsmedelskommissionen annat medgiver, angivas per viktenhet.

Om prisregleringsavgift å fisk.

3 §.

För fisk, som ilandföres här i riket, skall, där fråga icke är om import, prisregleringsavgift upptagas i den utsträckning och med det belopp, som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, livsmedelskommissionen bestämmer.

Avgiften skall erläggas i samband med första försäljningen av fisken samt gäldas av köparen. För fisk, som annorledes än å kommunal fiskauktion försäljes för förbrukning i köparens hushåll, skall avgiften dock betalas av säljaren.

4 §.

Medel, som inflyta genom upptagande av prisregleringsavgift, skola enligt livsmedelskommissionens bestämmande användas för reglering av priset å fisk.

5 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, livsmedelskommissionen må, där så finnes erforderligt för att reglera priset å fisk, förordna, att prisregleringsavgift skall upptagas jämväl för fisk, som importerats till riket. Avgiften skall erläggas i samband med införseln.

6 §.

Prisregleringsavgift skall inbetalas till livsmedelskommissionen i den ordning kommissionen bestämmer. Kommunal fiskhamnsförvaltning skall vara skyldig att, om kommissionen så föreskriver, uppbära och till kommissionen redovisa dylik avgift.

7 §.

Inbetalas icke prisregleringsavgift i föreskriven ordning, må avgiften på framställning av livsmedelskommissionen omedelbart utmätas med det belopp, vartill kommissionen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

Då särskilda skäl därtill äro, må kommissionen jämväl meddela den avgiftspliktige förbud att tills vidare, till dess avgiften guldits, bedriva sådan verksamhet, som enligt 3 och 5 §§ medför skyldighet att erlägga prisregleringsavgift.

Antecknings- och uppgiftsskyldighet.

8 §.

En var, som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlägga prisregleringsavgift, skall vara skyldig att, i den utsträckning livsmedelskommissionen föreskriver och i enlighet med de närmare anvisningar kommissionen meddelar, föra sådana anteckningar angående rörelsen, som erfordras för kontroll över att prisregleringsavgift behörigen erlägges.

Det åligger därjämte näringsidkare, som avses i första stycket, dels att på anfordran tillhandahålla kommissionen eller dess ombud nämnda anteckningar och förda handelsböcker med därtill hörande handlingar ävensom de övriga uppgifter angående rörelsen kommissionen föreskriver, dels att i den utsträckning kommissionen bestämmer och i enlighet med de närmare anvisningar kommissionen meddelar till kommissionen eller dess ombud lämna regelbundna uppgifter angående rörelsen.

Ansvarsbestämmelser m. m.

9 §.

Bryter någon mot vad i 2 § stadgats, straffes med dagsböter.

10 §.

Den som bryter mot förbud, varom i 7 § andra stycket förmåles, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Underlåter någon att i anteckningar, varom i 8 § första stycket förmåles, införa uppgift, som bort där införas, straffes, där underlåtenheten är uppsåtlig, med dagsböter eller fängelse i högst sex månader samt eljest med dagsböter.

Inför någon oriktig uppgift i sådana anteckningar, som nyss nämnts, eller lämnar någon oriktig uppgift vid fullgörande av uppgiftsskyldighet, varom i 8 § andra stycket förmåles,

straffes, där den oriktiga uppgiften införts eller lämnats mot bättre vetande, med dagsböter eller fängelse i högst sex månader samt, där så ej är fallet men den som infört eller lämnat uppgiften därvid gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, med dagsböter.

11 §.

Den som underlåter att fullgöra vad enligt 8 § andra stycket åligger honom, böte från och med femton till och med trehundra kronor. Livsmedelskommissionen må jämväl förelägga honom vite.

Länstyrelse äger fälla till vite enligt denna paragraf.

12 §.

Upplysning, som inhämtats med stöd av 8 §, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med upplysningens inhämtande avsedda ändamålet. Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse.

13 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 9 eller 10 § omförmäld förseelse, som begås av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

14 §.

Förseelse, varom i 12 § förmåles, må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsäganden.

15 §.

Böter och viten tillfalla kronan.

16 §.

Livsmedelskommissionen äger meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning. Kommissionen må ock, då särskilda omständigheter därtill föranleda, efterskänka prisregleringsavgift ävensom förordna om avkortning av dylik avgift.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1948 och gäller till och med den 30 juni 1950. Vad i förordningen stadgas i fråga om åsidosättande av tystnadsplikt samt beträffande annan förseelse, vilken ägt rum under tiden för förordningens giltighet, skall äga tillämpning även efter sistnämnda dag.

Med stöd av äldre bestämmelser meddelade tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed viss kuststräcka, skola fortfarande gälla.

2) med bifall — — — (lika med utskottet) — — — riksdagens åtgärd.»

II. Vid A. 4) av herrar *Carl Edmund Eriksson, Svedberg, Jonsson, Henry Johansson, Andersson* i Surahammar, *Gustafson* i Dädesjö och *Jacobson* i Vilhelmina samt fru *Eriksson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om ett investeringsanslag å 500 000 kronor under *Fonden för låneunderstöd till Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.*
